

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többesrét
hirdetéseknél a szerinti a leg-
olcsóbb árértékűnek fogl.
Bélyegdíj minden kiadás be-
járásért 30 kr.

„Nyitódó”-ben megjelenő közle-
mény minden postai sora 20 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadó-
hivatalban, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZIOHER-
MAN H. könyv. iródszájában is.

Név nélkül vagy bérmentesen
beküldött kéziratok nem vétel-
nek árgulomb.
Kéziratok vissza nem
adotnak.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt - kr.
Fél évre 5 — —
Negyed évre 2 — 50 —
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden
közlemény írásban, Vecsey-
tár felősszint, a szerkesztőségbe
bármentve küldendő.
Előfizetési helyben
TELEPEDI K. LAJOS és Iff.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésében és a kiadóhiva-
talban KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában s a postahivatalok
nál.

Delegációink.

(r. e.) Szegényes névsor az, a mely
mult pénteken került ki a magyar képviselők
szavazó-urnájából, szegényes névsor,
a melynek ugyancsak gazdag városban kell
szerepelnie. Bécsben — az öszmonarkhia
külgyeit nem ugyan irányzó, (mert ezt
nem bízzák semmiféle parlament névsorára)
hanem legalább — megbeszélő delegációkban.

Hiszzen tudjuk mi, hogy a mi orszá-
gos dolog történik, abban más ember az
apa, a szegény delegátus csak keresztvívre
tartja a szörny-szülöttet. Jól tudjuk mi,
hogy a megszavazás munkájára nem kelle-
nek lángelmék s ezt el lehetne végeztetni
akár néhány »számfelelti« djokkal is, még
pedig olesóbban, hanem azért tagadhatlan,
hogy a magyar delegáció még egyszer,
egyetlenegyszer sem volt annyira szűkében
a szellemi és erkölcsi súlynak, mint ezuttal.
Ha a Deákpart idejében választott bizott-
ságokat tekintjük, azok között a legke-
vésebb fontos bizottságok is több kapacitá-
tást számláltak, mint a pénteken, minden
diplomáciai és államférfui bölcsesség fel-
lülvizsgálására kiküldött, 1884. delegá-
ciónk.

Vajjon mit fognak mondhatni a Bis-
marck vagy Oroszország által szőtt szöve-
vényekhez Andaházi Pál, gr. Bánffy Béla,
Kemény Kálmán báró, Rakovszky István,
Smáics Bertalan, Bárczai Odón, Latinovics
Gábor, Boros Bálint, Bauszner Guido,
Harkányi Frigyes, Kármán Lajos, Missics
János, Sváb Károly, Szerb György, id.
Ráday Gedeon gróf, Vukotinovic Lajos,
Bohus Zsigmond, gr. Karácsonyi Guido, br.
Wodianer Albert és (legyen ő bár fia gróf
Andrássy Gyulának) Andrássy Tivadar gróf?
Imé, elősoroltuk a magyar delegáció tag-
jainak két-harmadát és nem mondunk
többet, mintha a legutolsó kisvárosi kaszinó
névsorát olvastuk volna fel. Mert Hegedüs
Sándor, Berzeviczy Albert, Láng Lajos,
Szálló Olivér, Móricz Pál és Prileszky
Taddé ebben a testületben már egekert verő
lumenek számába mennek. Hát Szilágyi
Virgilt micsoda bonyodalmas külgyi kér-
dés kedvéért kellett feltámasztani halottai-
ból? Hát Bauszner Guidot, a notárius
szász képviselőt, mi másért küldték fel
Bécsbe, minthogy a »Schulverein« szelle-
mében szöjlon Európához? Hát Kresztics, a
zágriai elnök, a ki Tisza Kálmán meghi-
vását oly helytlen lökte vissza, hát Miska-
tovics, a naghorvát álmok álmodója, mennyi-
ben képviselik a magyar nemzeti érdekeket
a külgyekben? s ha már jutott a dele-
gációba szász, szerb, oláh és horvát,
Wahrman Mór bizonyára nem való egyébre,
minthogy zsidó is legyen a diszes társasá-
ban. Hát Csernányi ur mit jelent a dele-
gációkban?

A mi ezenkívül jutott bele, az való-
ban kevés. Oly egyének, a kiket még akkor
is be kellene választani, ha a mostani kor-
mánypart nem lenne többségben, volnának
Falk Miksa, Jókai Mór, Tisza Lajos, Eber
Nándor, Ivánka Imre a delegáció kormány-
partí tagjainak színe-java; ő t ember, a kit
nem nézhet le az oly válogatott osztrák
delegáció. De vajmi kevés ez a középszerü-
ségek tömegében s vajmi kevés vigasz rej-
lik abban, ha előre tudjuk, hogy ők is
csak a már előre tudott káros érdek-poli-
tika uszályhordozóivá szegődnek — Bécsben
ugy, mint Budapesten. A kiválóság tekint-
etében ennyire szegény delegációt a kor-
mánypart nem tartja szükségesnek ellenzéki
elemek (már t. i. a delegáció édenébe ki-
vándorló ellenzéki elemek) bevonásával gaz-
dagítani. Apponyi Albertet, Szilágyi Dezsőt,
Pulszky Ágostot, tehát a nagy ellenzéknek
összesen 3 tagját választotta meg, ugy
formaképen s nem jutott eszébe, hogy egy
Somssich Pál, Bittó István, Horváth Lajos,
Horánszky Nándor sat. még nem csökken-
tenék a leszavazás fegyverének erejét és

szolgáltatnák azt, a mivel maga nem bír.
Tudjuk, hogy a főrendiház ezt a hiányt na-
gyon nehezen fogja pótolhatni. A delegáció
egész értékét leszállítja aztán, ha meggon-
doljuk, miszerint 445 képviselő választ 40
delegátust, esik hát minden 11 képviselőre
egy és ennek daczára csak 143 képviselő
választott, tehát 302 nem választott egy-
általán. »Es azon testület!« — kiált fel
a »P. N.« — mely így nyerte mandátu-
mát, mint az ország megbizottja szerepel
és határoz.

Mi, a kik nem kérünk a delegációk-
ból, részrehajlatlan szemlélői lehetünk ezen
árva delegáció összetakolásának s szégye-
neljük magunkat azon parlament helyett,
a melyt a hatalom polczán levő párt elbi-
zakodottsága ily önkényes és kíméletlen
tények begyőzésére kényszerít. Ily társaságba
be nem választatni (mondjuk a mellözte-
tése felett kesergő mérsékelt ellenzék vi-
gasztalására) még csak nem is kellemetlen!

A képviselőház pénteki ülésén ter-
jesztette elő gróf Szapáry pénzügyminiszter az
1884-diki költségvetést. Az ülésen a képviselők
csékely számban voltak jelen. A pénzügyminisz-
ter exorzójának előterjesztése másfél órát vett
igénybe. A ház némán hallgatta, az új adóme-
lés bejelentése általánosan deprimaló hatást
tett. A beszéd végén a pénzügyminiszter az
államháztartási egyensúly helyreállítása iránti
reményét jelenté ki, a mit a kormánypart eljen-
zéssel, az ellenzék ellentmondással fogadott. . .
A pénzügyminiszter kiemelte, hogy a jelen év
s első hónapjának pénzügyi eredményeit a
mult év hasonló időszakával egybe hasonlítva,
kitűnik, hogy a mérleg 6.8 millióval kedvezőbb.
Hangoztatá, hogy az 1881. évi törvény alapján
mostanig összesen 193 gár részesült kedvez-
ményekben, s ezekből 151 gár régi, 42 pedig
új, miből ama törvény jótékony hatása is ki-
látszik. Összes kiadás 329.200.230 frt.
(4.1 millióval kevesebb, mint 1883-ban); —
összes bevétel 308.864.180 frt. (330.569
frttal kevesebb, mint a jelen évben) Egészen
a hiány 20.336.050 frt. (3.790.357 frttal ke-
sőbb, mint a jelen évi előirányzat.) Itt azon-
ban figyelembe veendő, hogy a deficit szem-
ben áll 23.9 millió frttal a beruházási
szükséglet, — nagyobb részt megkezdett va-
s uti építkezések befejezésére. Egész-
ben a hiány 20.336.050 frt. 14.790.357 frttal
kiseb, mint a jelen évi előirányzat. Itt
azonban figyelembe veendő, hogy a deficit
szemben áll 23.9 millió frttal a beruházási
szükséglet, — nagyobb részt megkezdett va-
s uti építkezések befejezésére.

Ugy a költségvetési előirányzat, mint a
pénzügyminiszter által tovább bemutatott jö-
vedelmi pótdáról szóló törvényjavaslat, vala-
mint az államjavak eladásáról (1882.) szóló je-
lentés a pénzügyi bizottsághoz utasítottak.
Végül következett a kérvények tárg-
yalása, melyek is mindenben a kérvényi bi-
zottság javaslatai szerint intéztettek el.

— Szeged nagy ünnepeket ül. A király
látogatja meg, ki, midőn a Tisza gyilkos árja
romba dönté Szegedet, megígérte a gyászoló
városnak, hogy Szeged szebb lesz mint vala-
ha. Es imé — szeg nagy város emelkedett a
régii helyére, mely ez alkalommal fejezi ki
halálját a részvét annyj szép cselekedetért
fejedelmének, a sajtónak, a hazának és a kül-
földnek! Mindnyájunknak például szolgáljon
tehát Szeged feltámadása! a jószív által segit-
tett erős akarat imé ily óriási munkát vége-
zett! — De Szeged csak akkor lesz az, a
mivé lennie kell, ha először is — mint a ka-
tasztrófa előtt volt, — a tiszta magyarság
jellegét hordja magán; ha mindazon disz,
a mely a szemlélet fogadja, nem csupán külső
máz, de valódi jólét és tisztán
magyar vagy on megillető jele. Ezzel
nem fogja elláthatni Tisza Lajos, ez saját
életrevalóságától függ. Teljesítse hát missió-
ját e szép magyar város Délmagyarországon,
viruljon, gyarapodjon ugy szellemileg, mint
anyagilag. A h a r m a d i k e g y e t e m e t
Szeged igényli magának; valamint — a nos-
tani kormány kényére hagyva — rom lenne
Szeged e pillanatban is és inkább a királyi
akarathoz köszönhető fölemelkedése: ugy for-
duljon e királyi akarathoz a harmadik egye-
tem kérdésében is. Leleken együtt ünnepe-
lünk Magyarországot legifjabb nagy városával!

— Horvát-ügy. Gróf Pejačević
László, a volt horvát bán következő nyilatko-
zatot teszi köze: „A pénzügyminiszternek a
czimerkérdésben mondott beszédéből azt vet-
tem ki, mintha a horvát kormány a kettős
nyelvű czimerek kifüggesztésébe beleegye-
zett volna. Az mindenesetre igaz s általam
soha kétségbe nem vonatott, hogy 1880-ban
tehát, midőn még alig voltam
két hétig bán, hozám jön Dávid orszá-
gos pénzügyigazgató s kijelentette, hogy utá-
sítása van, hogy horvát és magyar fölirással
ellátott czimerek függesztessenek ki a pénz-
ügy épületekre. Miután nem a bán dolga az
ily kérdések elvileg és különösen az
országos pénzügy igazgatóval megvitálni, ko-
molyan lebeszéltem a kettős nyelvű czimerek
kifüggesztéséről és kértem, hogy mindenesetre
várja be, míg e tárgyat a pénzügyminiszterrel
megbeszélendtem. Erre irtam a horvát mi-
niszternek s kértem, hogy a dolgot a pénz-
ügyminiszterrel akadályozza meg, a mire a
kettős nyelvű czimerek kifüggesztése elma-
radt, s azóta ez ügy sem köztem és a
pénzügyminiszter közt, sem pedig a miniszte-
riumban szóba nem került s már azt hittem,
hogy a dolog örökre elodázottat, midőn csak
egyszerre f. év aug. 6-án, tehát negyedfél
évvel később ugyanazon jejjel, a midőn
Zágrábot elhagytam, előleges jelentés nélkül
a kettős nyelvű czimerek az országos pénzügy-
igazgató által kifüggesztettek s miután ennek
következtében az igazgatóság a legnagyobb
fokra hágott, még törvénytelen kettős nyelvű
hivatalos pecsétet is adatott ki
s vétetett használatba. Hogy kettős feliratu
czimerek Eszéken és az ország néhány hely-
ségében a pénzügyi épületeken már másfél év
óta léteztek, azt csak a bécsi miniszteri érte-
kezleten tudtam meg magától a pénzügyi-
minisztertől — azon az értekezleten, a melyen
ugy a horvát miniszter, mint én a kettős nyelvű
czimereket a kiegyezési törvény 57. §-a érte-
kezésében törvénytelennek nyilatkoztat-
tuk ki. Nasicz, 1883. okt. 10. Gróf Peja-
čević s, Horvátország volt bánja.

Az Agr. Ztg. pedig ujabbán megczáfolja
Szapáry gróf pénzügyminiszter állításait a nagy
községi pótdáról s azt mondja, hogy a köz-
ségi közigazgatás kizárólag azon egy okból
olyan drága, mert a községek átruházott ha-
táskörben oly adóügyi teendőket végeznek,
melyek különben a közös állami közegeket
illetik. A horvát községek kiválóan az államot
szolgálják, de magok kötelesek nagyon drága
községi szervezeteket fenntartani. A 128 sik-
kasztási eset közül csakugyan 121-et a pénzü-
gyi községek derítették föl, de hogy az állami
községek mennyi sikkasztást követtek el, arról
hallgat a miniszter. Horvátország politikai
hatóságaitól minden befolyás, minden ellen-
őrs az adókezelésre feltétlenül meg van
vonva.

Igy tehát a felelősség az elkövetett vis-
szaeleléskért is a közös pénzügyi hatóságokat
illeti. A miniszter által említett eljlesztően
magas, sőt 100%-nál is magasabb községi pótd-
adó csak a volt határvidékeken van, hol a
talaj terméketlensége, a keresetforrások hiánya
folytán az egyenes adó rendkívül kicsiny. Ott
igen sok az olyan adófizető, ki évenként csak
25 krtól egy forintig ment egyenes adót fizet.
Ilyen csekély adóösszeg után a 300% pótdó
is csekély, de még ott is csak átmeneti jelen-
ség s általában csak ott engedélyeztetik, hol
s községek iskolára vagy utépítésre ideigle-
aesen nagyobb összegre van szüksége. Felette
terhes az indirekt, a fegyver- és fogyasztási
adó, a hadmentességi illeték s más efféle teher,
melyek mindegyike rendszerint maga is tesz
annyt, mint az egyenes adó sok száz száza-
léknyi pótdójával egyetemben. Mindezt Szapá-
ry bőlesen elhallgatta.

A pénzügyminiszterrel egyetértésben Ram-
berg báró kir. biztos két bizottságot küldött
ki, az egyiket a polgári, a másikat a volt
vidéki Horvátországba. E bizottságok az
adókezelés hiányait a hely színen fogják meg-
vizsgálni. A kormány e bizottságokba Srban
titkár, Uzonnac fogalmazót, a pénzügyi igaz-
gatóság Macsvánszki titkárát és Stengel fogal-
mazót küldötte ki.

Az ellenzék körében kifogásolják, hogy
a horvát miniszterium a többi miniszteriumok-
kal magyar és nem horvát nyelven érintkezik,
hogy továbbá a horvát miniszter helyett a
magyar országgyűlésen és minisztertanácsban
a miniszterelnök referál a horvát ügyekről s
végül, hogy a horvát miniszter helyett a mi-
niszterelnök terjeszti a korona elé a horvát
tartománygyűlés határozatait szentesítés végett.

— Belföldi hírek. A delegáció-
ban való részvétel felett a mérsékelt ellen-
zék nem hozott pártározatot s a kérdés
eldöntését a megválasztott tagokra bízta.

— Az evang. egyetemes gyűlése ma fe-
jezte be tanácskozásait. A két első napról fen-
maradt aprób ügyek elintézése után a tanügyi
bizottság egészítettet ki. Ezután a teológiák
jelentését olvasták fel és néhány kérvény fölött
hoztak határozatot, mire br. Prónay Dezső
köszönetet mondva a küldötteknek, az egyete-
mes gyűlést beeresztette.

— Campenon tábornoknak francia had-
ügyminiszterre történt kinevezetéséről a kö-
vetkezőket jelentik: Az új hadügyminiszter
személyisége Németországban is eléggé ismert
mivel Gambetta miniszteriumának fennállása
idejében s aztán a mult év november havában
sokat beszéltek róla, midőn Ádam asszony le-
leplezte a famózus gambettista komplotot,
melynek segélyével Campenon tábornokot a
körtársaság elnökévé tették volna. Ha jól em-
lékezünk, Campenon tábornok, mint miniszter,
bizonyos foku szónoki rethetséget árukt el, a
melynek a legközelebbi kamarai ülészek alatt
a kimaradhatlan heves viták folyamán jó hasz-
nát veheti. E közelálló parlamenti harcokat
tartják hivatalos körökben fő okul arra nézve,
amiért Ferry kénszerülve volt Thibaudin
hadügyminisztert minden áron a kabinetből
való kilepésre bírni.

— Magyarországi népesedési mozgalma.
A lefolyt év második neyedében a következő
számadatokat tünteti föl: Budapesten szül. 3605
gyermek, elh. 3573 egyén, Szegeden szül. 787
gyermek, elh. 573 egyén, Szabadkán szül. 689
elh. 429, Debreczenben szül. 380, elh. 384,
384, Pozsonyban szül. 444, elh. 564, Kecskemé-
ten szül. 456, elh. 427, Aradon szül. 320, elhalt
303, Temesvárott szül. 332, elh. 362, B-Csabán
szül. 340, elh. 217, N.-Váradon szül. 289, elhalt
369, Makón szül. 286, elh. 295, Pécsen szül. 232,
e h. 204, Kassán szül. 286, elh. 322, Sz. Feher-
várott szül. 211, elh. 205, Czegleden szül. 270,
elh. 203, Miskolcon szül. 217, elh. 191, Zombor-
ban szül. 217, elh. 200, Nyiregyháza szül. 289,
elh. 198, Sopronban szül. 195, elh. 174, N.-Körö-
sön szül. 195, elh. 156, Verseczen szül. 210, elh.
166, J.-Berényben szül. 226, elh. 188 és Baján
születet 150, elhalt 144 egyén.

— Az országgyűlési antisemita párt
megalakult. Müködése irányát a következő
pontokban fejtí ki: 1. A zsidóhatalom meg-
térése és a zsidó befolyás ellensúlyozása, a
politikai, társadalmi s közgazdasági tere-
n, nevezetesen a sajtó, a pénz-és hiteli-
ügy, a kereskedelem s közlekedés-
ügy, az iparsa földbirtok-
viszonyok terében. Ezen alapelvből ki-
folyólag sürgetendő mindazon intézmények le-
tesítése, s támogatandó mindazon törvényes
mozgalmak, melyek a most kitűzött csel meg-
valósítására alkalmasak. Ilyenek: 2. A nem-
zeti érdekeknek megfelelő helyes agrárpoliti-
ka által a földbirtokos és földművelő osztály
érdekeinek megvédése. 3. A korlátlan iparsza-
badtság megszorítása, kötelező ipartársulatok
életbeletétele és a képesítés kelleke utján.
4. A váltóképeség megszorítása. 5. A zsidó
érdekeknek kedvező büntető kodex reviziója,
s ezzel kapcsolatban esküdtszékek behozatala
bünygyekben. 6. A bíróságok előtti szertar-
tásos (rituális) eskü visszaállítása ugy büntető
mint polgári perekben. 7. Az italmelési
regálenak a községek részére
való megváltása; s ennek kapcsán a
zsidóknak a korcsmáltatási jog gyakorlatától
való eltiltása. 8. A zsidó anyakönyvek vezeté-
sének a polgári hatóságra való ruházása. 9. A
zsidók és keresztények közti házasságról szóló
törvényjavaslatnak visszavetése. 10. A
zsidók az országba való beözönlésének meg-
akadályozása végett a honosítási törvény meg-
felelő módosítása. 11. Az államháztartás és
államhitelügy oly módon való rendezése, hogy
pénzügyeink s ezzel kormányzati viszonyaink
a zsidó pénzhatalmaktól függetlenítsenek.
12. A párttagoknak a zsidókérdéssel közelebbi
összetűgésben nem álló egyéb politikai s ne-
vezetesen közjogi kérdésekben teljesen szabad
kez hagyatík.

Az országgyűlési antisemita párt, czél-
jait ekként körvonaloztván, felhívja a haza min-
den polgárát, minden ker. hitelezeténnek,
minden nemzetiségének s minden osztályának
tagjait, hogy bármik legyenek is egyéb kérde-
sekben, nevezetesen közjogi kérdésekben néze-
tek, a közös veszély óntudatára érvede, az
országgyűlési antisemita pártot alkotmányos
és törvényes küzdelmében támogassák, és a
választási urnánál majdan az országos antisem-
ita párt képviselőjelöltjeinek megválasztására
is teljes erejükből közreműködjenek Kelt az
„Országgyűlési antisemita pártkör” nek Bu-
dapesten, 1883. évi október 8-án s folytatva
9. és 10-én tartott értekezletével. Megbizás-
ból: Ónody Géza s. k., értekezletii jegyző.
Széll György s. k., pártbizottsági tag. Si-
monyi Iván s. k., az értekezlet elnöke. Istó-
cz Győző s. k., pártbizottsági tag.

Advertisement for 'Lajos' (Lajos) featuring various mechanical and electrical products. The text includes 'Lajos', 'RESKEDÉSE', 'alatt.', 'selyem és divat- vadra, már dusan fel', 'okkal.', 'ottam u. m. nap- és', 'm be; s így a n. é.', 'adve, a legfinomabb', 'jelenteni, hogy ed', 'ben egy, a jelen-', 'aló', 'MET', 's gyapjuszövetekből', 'bb minőségű kezdve', 'AK készítését', 'menyasszonyi', 'költség elő-', 'vesesen szlgálok.', 'orsjegyekre', '5-én', 'MP', 'pénzeket.', 'pesten.', 'asági gépgyár', 'kat, mint?', 'Kukoricza- k számára: Dupla- koptató-gépek, dara- m. Transmissiók, ak, koptató-lemezek.', 'hirdetmény.', 'etik, miszerint a kir.', 'első emeletén folyó', 'delután 3 órakor na', 'kü kislejtett papiros', 'ben egészben vagy rész-', 'sz fizetés mellett el-', 'ni szándékozik ezennel', '1883. október 10-én.', 'ir. pénzügyigazgatóság'

Felhívás.

A „h-szoboszlói közkereseti társaság“ már eddigi működése által is bebizonyította életképességét, megmutatta, hogy csak akiről kell s a földbirtoknál határozottan jobban jövedelmező befektetéseket lehet tenni.

A „h-szoboszlói közkereseti társaság“ csak f. évi május hó 1-én napján kezdte meg működését: 12,000 frt alaptőkével, s már is, 8 hónapra képes adni minden 100 frt után 15% osztalékot, dacára annak, hogy a kezdet nehézségeivel s nagymérvű versenyzéssel kellett megküzdeni s az alkalmas beszerzési piacok nyomozása miatt nagyon sok kiadásai voltak.

Mivel azonban a „h-szoboszlói közkereseti társaság“ 12,000 frtot tevő alaptőkéje csak egy részét használta, a fakeskedés mellett a terményüzlet is ugy folytathassa, hogy a földbirtokos bármely perczben, illetőleg időszakban, eladhassa terményeit, vagy előleget vehessen rá, ugy hogy minden uzsoráskodástól ment legyen: — ugy ezen, mint azon is, hogy sok más vállalat is van még, a mi szintén tisztességes s mégis nagy hasznot nyújt, — ösztönöznek bennünket arra, hogy a fenti tervünket nagyobb alaptőkével megalakítsuk s szélesebb alapokra fektessük.

Elhatároztuk azért ugy a „h-szoboszlói közkereseti társaság“ mint alulírottak, kik e nemes törekvést méltányolják, hogy a „h-szoboszlói közkereseti társaság“ czim elejtése mellett „Hajdumeyei Ipar- és kereskedelmi részvénytársaság“ czég alatt egy legalább 50,000 frt alaptőkével rendelkező részvénytársaságot alakítsunk, a melynek egyelőre feladata lenne a fakeskedést tüzi, összekötve epikezesi vállalatokkal, továbbá a terményüzletet rendszeresen s így lassankint H. Szoboszlón és vidéken oly üzleteket előállítani, a melynek tisztességes, biztos s tetemes jövedelmét biztosítanák. Célja lenne emellegva a részvénytársaságnak az ipar- és kereskedelemre befolyást gyakorolni részint közvetve, részint közvetlenül.

Polgártársak!

A tapasztalat arról győzte meg a népet, hogy a korral szükségletei is növekednek, s hogy a mit egyes ember kívinni nem képes, azt, többekkel szövetkezve, rendszeren keresztül lehet venni.

A földbirtok csak egy részét képezi a jövedelem forrásoknak s így annyi hasznot mindegyiknek nem biztosít, a mennyi elegendő lenne a földbirtokos birtokról-évre szaporodó szükségleteinek fedezésére. Ezt mutatják: széles Magyarországon a birtokos osztály jó részének tönkrementje, az évről-évre szaporodó szegénység megdöbbentő nagy száma. S mindez egyedül, vagy legalább csaknem kizárólag, az egyoldalú gazdálkodás kifolyása.

Kisértsük meg e rohamos elszegényedésnek gátot vetni, mutassuk meg a népnek a megélhetési módokat, nyújtsunk neki alkalmat az uzsorások körmei közül való menekedésre, — s ha egyszer látja a nép, hogy a földbirtokon kívül és mellett más jövedelemforrás is van, lassankint arra fordítja a figyelmét s így lassan-lassan elérjük azt, hogy a további elszegényedésnek utja van vetve, a meggazdagodásnak pedig lépéső emelve.

Ez egyik célja törekvésünknek, ezt akarjuk bebizonyítani azzal, hogy egy oly társaságot szervezzünk, a mely a mellett, hogy a részvényeseknek tisztességes jövedelmet biztosít, alkalmat ad minden termelőnek terményét a lehető legutányosabb áron s minden nagy utánjárás nélkül értékesíteni, és így elérni a kitűzött célt, az elszegényedésnek gátot vetni s a vagyonosodást előmozdítani, tudván azt, hogy az egyesek vagyonában s erejében rejlik az összesnek vagyona s ereje!

Felkérjük azért ugy H. Szoboszló várost, mint Hajdumeyé közönséget, hogy e tervünk keresztül viteleben elősegíteni sziveskedjék.

Az aláírási feltételek a következők:

- 1. A czég lesz „Hajdumeyei Ipar- és

Kereskedelmi részvénytársaság.“ Székhelye: H. Szoboszló.

2. Alaptőke: 50,000 frt, 1000 drb 50 frtos részvény által fedezve.

Alapszabály tervezet szerint e tőke új részvények kibocsátása által bármikor felebb emelhető lesz.

3. Egy 50 frtos részvénynek csak egy egyén lehet tulajdonosa.

4. Az 50 frtból aláíráskor 5 frt lesz befizetendő: 20 frt 1883. december 15-ig; 25 frt 1884. évi április 1-ig.

Az első 25 frt befizetésére aláíró feltétlen kötelezve van; a másik 25 frt befizetésére azonban nincs, de a ki azt tenni elmulasztaná 1884. április 1-ig — tőkéje elvesztettnek s ideiglenes elismervénye semmisenk tekintetik, s helyette új részvények bocsátának ki.

5. A közkereseti társaság tagjai az aláírt részvényeket természetben fogják befizetni, illetve betűdni a közkereseti társaság vagyona átágása által.

Ha az aláírt részvények az átadandó vagyon által fedezve nem lennének, kötelesek lesznek azt készpénzben utamizetni.

6. Aláírásra 1883. évi november 15-ig terjedő időszak tűzetik ki, — annak utolsó napján bezaratik.

7. Aláírásokat lehet tenni a hajdusoboszlói és hajdumeyei takarékpénztárnak H. Szoboszlón, és az aláírási iktató uraknál, a kik fel vannak jövisítva a részvényeiket lefizetendő 5—5 frt felvetelére.

8. Tuljgyezés esetén a közgyűlés határozza meg, ha vajon az alaptőke ne emeltesse-e fel? ellenben a később jelentkezők beírtetett készpénzt visszaadának.

9. A gyűlés december havában (1883) fog megtartatni, s működését a törvényszéki bejegyzés után fogja megkezdeni.

10. A részvénytőke későbbi fizetési helye a közgyűlés által fog meghatározatni.

A beruházási s egyéb költségek fedezésére minden részvény után 1—1 frt lesz fizetendő, nehogy e költségek által az alaptőke kevesbedjék.

Az alapszabály s az ügykezelési rend a két takarékpénztárnál megtekinthető.

H. Szoboszló, 1883. szeptember hó.

„H. Szoboszlói közkereseti társaság“ részéről s megbízásból: H ö g y e s Károly m. k. beltag, ügyvéd. K i r e s i Gábor m. k. alkaptány. V á s á r h e l y István m. k. szovati jegyző. O l á h Jakab m. k. főkapitány. I d S o ó s János m. k. földbirtokos. F e k e t e Sándor m. k. ügyvéd. C z e g l e d y Ferencz m. k. ügyvéd. D r. H e t e n y i Lipót m. k. főorvos. C s e k e Gábor m. k. földbirtokos. C z e g l e d y Lajos m. k. polgármester. T u r i Albert m. k. ügyvéd. G á t i Gábor m. k. városgazda. K i s s Gábor m. k. földbirtokos. S z i v ö s Geza m. k. főjegyző. T r o c s á n y i Imre m. k. gyógyszerész. G. T ö t h Mihály m. k. földbirtokos.

Helyi hírek.

* Az ősz. Hervad már ligetünk, diszei hullanak! A költő felsőhajtása jut eszünkbe, midőn — kitekinve az ablakon, sárgult falevelek hullását láthatjuk mindenütt. A természet utolsó ünnepe, a szüret ma be lesz fejezve és aztán átlesz adva minden az enyészetésnek. Szomorú szó, de vigasz az, hogy itt is a haladás szülte lesz, melyen szebb virányok fognak támadni tavasszal. De mikor lesz még az? A szüret eszünkbe juttatja a régi görögországi ünnepeket, midőn Dyoanisios tiszteletére rendezett ünnepélyekből kifejtett a mai dráma, melynek S h a k e s p e a r e s közlebb K a t o n a s M a d a c h o l y nagyszerű örökséget hagyták ránk, s eszünkbe jut ami s z i n h á z u n k, mely haladást hirdet és a melyet jobban is lehetne pártolni s a mely mégis egyetlen szórakozási helye még azoknak is, a kiket a sor kiszakítva a családi élet kötele-

keiből... ott keresnek szórakozást a hol találunk... S mikor olyan kevés helyen találunk... No de majd jönnek vidám napok is! A vigalmak zajos zenéje fel fog hangzani s ha szellemes tudósaink rászánják magokat, felolvassák a saikkal szemleli tápot is fognak nyújtani a legjobb forrásokból. Az ősz pedig hadd végezze a maga processusát. A thea a tánczestélyek, a kedélyes családias összejövetelek, mind mind kedves szórakozást fognak nyújtani s a mit a természet megtagad, megadja az évszak. Hát legyen üdvözölve az ősz, az ő hervadásával, szomorú képeivel s hadd énekeljék meg a jámbor poéták kedves hangon a mi nem volt s e m i s e s z. Mi, a haladás, a fejlődés barátai — életet látunk itten is! Legyen is élet, szabad pezsgő élet mindenütt, mindenben!

* A Petőfi szobor orsz. biz. által a debreczeni főiskolának ajándékozott. Huszár Adolf féle eredeti Petőfi szobor főiskolánk új épületének lépcső csarnokában f. hó 13-dikán délelőtt jelenet felállításra: a Huszár Adolf urat által ajánlott és Budapestről leküldött Andrejka fiatal szobrász közreműködésével. Előre is jelezzük, hogy a szobor leleplezése október 31-dik napjára tűzetik ki, mely alkalomról és az akkor tartandó ünnepélyességekről a t. közönség is tudósíttatni fog.

* A főiskola köréből. A kollégiumi ifjúság egyleti eleme ismét új tért nyert az által, hogy szombaton delután megalakult a „jogász önképző-egylet“ is, Liszka Nándor felügyelő tanár ur vezetése mellett, ki meglegedéssel konstataulta, hogy a joghallgató ifjúság szép számmal iratkozott be az előre kitett ivre, a meenyiben közel 50% kíván tag lenni. Megválasztották: elnökke: T u d ó s János 3. j. h. főjegyző: S z ü c s Bálint 2. j. h., aljegyző: Nagy Lajos 2. j. h., pénztárnokká: Kiss József 3. j. h., választmányi tagokká: Nemethy Károly 4. j. h., Fráter Sándor 3. j. h., Fráter Géza 2. j. h., Berke Victor 1. j. h.

* Színház. Szombaton a nálunk nem éppen ösmeretlen s így nem is fölőtte nagy közönséget vonzott „Kisasszony feleségem“ került színpadra. Tudósítónk szerint H a l m a i n é asszony (Marjolaine), kinek közönnettel tartozunk már azért is, hogy szerepének pikánsabb részleteit oly diskret finomsággal exequálta, N e m e t h (Palanöde), H o r v á t h Arnold (Frikkel), K i s s Mihály (Hannibal) és N y i l a s i (Polgármester) tetszés mellett játszottak. — Vasárnap az „Imámdi kispap“-ot, Berzick elnyújtott, am törülmetszett magyar humorral írott népszínművet láttuk. Pompásan hangolt közönség töltte meg a nezőtér magasabb régiót, a mely megisméltette még a zenekar tradra-tradrás és csinnadrattás csárdásait is. A jó hangulat jelentékeny tapsban nyilvánult, a midőn K i s s Mihály (czimszer) elénekelt egy népdalokból combinált, igazán szép románcot. Jól teszi, hogy oly népszínműben alkalmazza e műdalt, a melynek hőse nem a nép köréből vétettet. Élénken játszott, szépen énekel. Mellette O r l e y Flóra k. a. volt az est hősnője, a maga Lazsák Zsuzsánájával s kiemelendők N e m e t h József ur (Nagy János), P o l t e n y i n é asszony (neje), R ó n a s z e k i ur (Király Pista), Ditrói, mint öreg plebános, továbbá N y i l a s i ur (Peti), ki apró szerepével és több ízben megnevettette a közönséget. — Ma, hétfőn a „Proletárok“ járja. Kerjük az eredeti műsor tarkítását! (L—g).

* Tisztek ellenőrzése. A 39-dik ezred parancsnoksága alá tartozó tartalékos tisztek ellenőrzési szemléje, a jövő november hó 5-ik napján lesz a városháza nagytanácsstermében. A pótszemle nov. 14-én lesz megtartva.

* A kegyelet gyakorlásának elmulasztásával vádolják lapunk utján a helybeli ügyvédi kamarát. A csak nem rég, közrészvét mellett eltemetett dr. Váradi Antal ravalatára — da-

czára a más esetekben rendszeren követett eljárásnak — a kamara koszorút sem helyezett, sőt e rendes tagjának elhalálózását helyiségekben fekete zászló kitűzésével nem jelezte. Érdekesebb illusztrálja e közönyösséggel azon tény, hogy az elhunythoz tartozók a hátrahagyott jegyzetektől kilátták, miszerint ő résztvett minden oly gyűjtésben, a melynek célja volt egy-egy elhunyt kartárs iránti kegyelet nyilvánítása.

* A füvészkert a jövő tavasszal — mint halljuk — nagymérvű átalakításokon megy keresztül, megfelelőleg a vele szomszédos telekre épített gazdasági tanintézet igényeinek.

* Hirdetés. A m. kir. 46 dik honvédszólaj parancsnokságával egyetértőleg megállapított terv szerint az ellenőrzési szemle városunkban f. é. október hó 28. és 29. napján reggeli 8 órakor a Péterfia utcai honvédtanegyben fog megtartatni. Miután az ellenőrzési szemlére megjelenni kötelezett honvédek behívása — az eddigi szokott módól eltérőleg — a felsőbb rendeletek és a nyilvántartási utasítás 32 ik szakaszának 8-ik pontja értelmében nem behívó-jegyek, hanem az általános és nyilvános hirdetmények kifüggesztése által eszközöltetik; az ellenőrzési szemlére minden tartósan szabadságot és tartalékos honvédek, különbség nélkül arra, ha valjón az Debreczenben illetékes, vagy pedig csak városunkban ideiglenesen tartózkodik, — honvéd igazolványi könyvecskéje elhozatala mellett, a feutkített helyben és időben, minden további idézés vagy felhívás bevására nélkül az ellenőrzési szemlére megjelenni tartozik. Az esketési és övezgységi bizonyítványok elhozatala nem kívántatik. Hogy pedig az ellenőrzési szemle által mindenki foglalatosságában a legrövidebb időig gátoltassék, — a megjelenesre következő sorrend állapítatik meg, ugymint: Az 1883. évi okt. hó 28-án az 1872, 1873, 1874 1875, 1877 és 1879-dik évben sorozott honvédek ugyszinte az 1872 dik évbéli tartalékosok. Az 1883 ik évi okt. hó 29-en, az 1872, 1874, 1875 1877 és 1879-dik évben sorozott huszárok és a városunkban tartózkodó más közszébeli születesű idegen m. kir. és csász. királyi osztrak honvédszólajjakhoz tartozó szabadságos és tartalékos honvédek. Az ellenőrzési szemlére megjelenni nem köteleztettek azok, kik az 1883 évben tényleges szolgálatban állottak; — továbbá katonai kiképzetésben vagy fegyvergyakorlatban részt vettek, és az 1871 dik évbéli tartalékos honvédek. Az utószemle a feutkijelölt helyen folyó évi november hó 11 dik napján reggeli 8 órakor lesz. Ha valaki a megjelenni köteleztettek közül a fő- és utószemleléről is elegendő ok nélkül elmaradna, — a katonai fegyelmi büntetés alá fog vonatni. Debreczen 1883. szeptember hó 28-án. K a p i t á n y i h i v a t a l.

* Gyujtogatás. Az éjjel 12 óra után a kakasutczán 609. szám alatt lakók észrevették, hogy a ház nádasfedele égni kezd. Azonnal az oltáshoz fogva, sikerült a tüzet eloltani anélkül, hogy tovább terjedt volna. Azon jel, hogy az utcafeleli rész gyuladt ki, biztosan igazolja, hogy itt gyujtogatás forog feut.

* Titkos nyomda. A mint értesültünk, a vár-utczán egy bejelentés nélküli nyomda működött, de a rendőrségnek jelentés tetéven róla, intézkedés tetettet, hogy a nyomda esetleges működése beszüntetessék.

* Emberölés. Steinberger József ujléta i birtokán egy állítólag Sötér nevű foglalkozás nélküli embert ottani cselédek, bagameri, illetőségű Borsán Péter és újléti illetőségű Farkas András agyonverték. A tettesek letartóztatottak s vallomásaikban azt adják elő, hogy főként azért verték agyon, mert az ispán lovát elakarta lopni. E vallomáson azonban, ha alapos lenne is, mindenesetre kis mértékben fogja enyhíteni vétküket, mert a vallomás szerint addig verték, míg csak észrevették, hogy egy cseppet sem mozog.

* Felhívás és kérelem. A helybeli kereskedelmi tanintézet ifjúsága megalakította „segélyző-egyletét“, melynek célja, hogy ezen tanintézet szegény tanulóit részint tankönyvek-

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Tapasztalások.

Mit bánom én, mit fáj nekem hogy Sok ember sárba veszt? Elég az embertől, ha nem vét Másnak s nyugalmi tesz. Mert kit a sárból kiségetesz Először mondja ő: Vigyázzunk! ez valami érdek! E jó ság — feltűnő! Oly tiszta szívem, mint a szőlőnek Szép álma — hajnalom! Oh hogy! nem érti senki, senki S a sorsa — rágalom! Oh hogy az elhagyott nem érzi Benn azt a meletet, Mely életét behinté fénygel S az ára : szeretet! Monam vagyok e nagy világon, Pedig bus éjjelen Halottimat s kibén csalódtam, Magamhoz képelem. Szólítom őket, elmerengők, Szavakra hallgatok... S megint csak elhagy a ki hitlen S lefekszik a halott.

Sosem szünik szívem szerelme, Bír elhalok bele! Csalódás, gyász, megtört reménység, Ti sem bírtok vele!

Akárki mondja, jer, segélj te! Én nyújtom a segélyt! Akárki mondja — oh szeress hát! — Az nem hűjába kört!

Ki volt a tolvaj?

(Szenzációs bűnügyi por a század elejéről.) Irta: Balázs Sándor. Nemcsak korunkban történnék szenzációs esetek! A világ teremtése óta, vagy legalább, mióta az emberek megtermettek, vagy megteremtettek, mindig voltak ilyenek. Mert az ember lényegében ma is ugyanaz, mint a mi volt tíz, vagy százezer év előtt a mikor először megjelent a föld teken. Mert már régen, nagyon régen itt van. A tudomány ellene mond a bibliának. A geologia kisütötte, hogy a világ és emberiség sokkal régebb és korosabb, mint a minőnek az ó testamentum állítja. Alig egy év tizede, hogy egy angol tudós által Konstantinápoly környékén eszközölt ásátások kiderítették, hogy a víz özőn, a mit a biblia leir, nem az első, hanem az utolsó vízözön volt, melyet isten tudja, mennyi rom-

bolás és mennyi természeti katasztrófa előzött meg.

Is'enen kívül ki tudhatná, hogy a tengerek és szárazföld alakjait, s a szárazon az emberiség civilizációt, évezredek műveit, hányszor semmisítette meg a természet egy egy szeszélyes, mindent elromboló és megsemmisítő forradalma.

Hányszor változtathatták medrüket a tengerek, s a mi most száraz föld, hányszor volt tenger, s a tengerek medre, hányszor szárazföld!

A hagyományok, mostani szárazföldünk síkságait minden tenger fenekének állítják. S hazánkban is a Duna és Tisza közötti síkságon mennyi oly kövesült maradványt vett föl a szántóvető ekéje, vagy a vetetlen, a mi kézzel fogható bizonyosságul szolgál annak, hogy a hol ma gulyák és ménesek legelnek, valaha halak és tengeri szörnyek éltek. A Mexicóban és legujjabbban Kaliforniában eszközölt ásátások pedig csak annak tanubizonyágai, hogy valaha a messze, ma is még alig ismert földrészekben, e történelmi korszak előtti messze időkben, polgárosult, művelt emberek éltek, kik egybe közt oly mértékben bírták az építészeti titkát, s a kövek és téglák öszeragasztásának mesterségét, hogy e mesterséget a mai kor csak bámulni, de megfejteni s utánozni nem képes.

Az akkor élt emberek hamvai és egyébbb művei elporlódtak, de építkezéseiknek romjai megmaradtak, hogy tiltakozzanak az ó testamentum önkényes állításai ellen.

kel, részint azt, hogy hanem eddigi működése által is bebizonyította életképességét, megmutatta, hogy csak akiről kell s a földbirtoknál határozottan jobban jövedelmező befektetéseket lehet tenni. hat első st delmi tanit részben is s adalmi áll látkat látó nemesszívű közönségbe nyakkal és tunket is ber hó 15- szul. Vára János, Józ boldogultnak szul. Both róci Andr konok neve ják a szere testver néb folyó évi etének és után beköv földi részre képes utczá reform. ism szertartás nak örök p tisztessége ráit és m liujuk. De * Vas ügyben, hol tárgyalások sok vezette ma érkezett * A m tünk szót a szerkesztőse hogy sorst mebe ajánl koszorúzza, ez idáig ne s így a jele hatunk tov * A de tesítettnek kereszt-utja fog boesajta * Egy zott díjok, ben, a vár levő járdán csak az a ta jellemu urán, a var retik tehát, sodott szed, hogy ez o adja vissza. * Meg megjelen: Lenke, N. — Sz ó Felsőge ünnepeinek ronek szült ele. A tribu hosszú Bol fog vonulit levert czolo dokkal köte és felirások ható a kirá mit volt. is: „Hala séget kelte csungnek.

zelhetni t dőbeneset gos urat e közönség toronyak Hát a fogták el: Mikor kasztáert a dugzadot jat palotaja ben pedig a ask száma. Csakb kincstarból száz darab roppant pe nem volt s fordításár tudott. Egy ki a dolg kaszák: ria küldöt Ez Kolozsvár nek napj a vizsgák Az száz dare sem tudt A t volt, de

setekben rendszeres követett el- kamara koszorut sem helyezett, agjának elhalálozását helyisége- zló kintzésével nem jelezte. Ér- trálja e közönyösséggel azon tény, nythoz tartozók a hátrahagyott állattak, miszerint ő résztvevő min- esben, a melynek czéja volt egy- artárs iránti kegyelet nyilváni-

szkert a jövő tavasszal — mint gyerműv átalakításokon meg ke- lellőleg a vele szomszédos telekre saját tanítvány igényeinek.

és. A m. kir. 46 dik honvédtárs- ságságával egyetértőleg megalla- erint az ellenőrzési szemle váro- s október hó 28. és 29. napján kor a Péterfia utczai honvédlak- megartatni. Miután az ellenör- mezési kötelezett honvédek a eddigi szokott módtól eltérőleg a rendeletek és a nyilvántartási szakaszának 8-ik pontja értel- ehívő-jegyek, hanem az általános rídemények kifüggesztése által az ellenőrzési szemle minden adásigolt és tartalékos honvéd, kul arra, ha valjon az Debrec- es, vagy pedig csak városunkban tartozkodik, — honvéd igazolts- kéje elhozatala mellett, a feut- és időben, minden további idős- as bejárása nélkül az ellenőrzési szemle mellett tartozik. Az esketési és pontyványok elhozatala nem ki- t pedig az ellenőrzési szemle al- foglalatosságában a legrövidebb sek, — a megjelensre következő

státik meg, ugymint: Az 1883. 8-án az 1872, 1873, 1874 1875, 8-ik évben sorozott honvédek ugy- 72 dik ebeli tartalékosok. Az 8- hó 29-én, az 1872, 1874, 1875 8-ik évben sorozott huszárak és n tartozkodó más községbeli szü- m. kir. és csász. királyi osztrák hahoz tartozó szabadságos és védek. Az ellenőrzési szemle m kötelezettek azok, kik az 1883- es szolgálathoz állottak; — to- kiképzetésben vagy fegyver- reszt vettek, és az 1871 dik év- honvédek. Az utószemle a feut- folyó évi november hó 11 dik 8 órákor lesz. Ha valaki a ezettek közül a fő- és utószem- dő ok nélkül elmaradna, — az mi büntetés alá fog vonatni. 8. szeptember hó 28-án. Kapi- t a t a t.

gátás. Az éjjel 12 óra után a 300. szám alatt lakók észrevet- z nádasfelele égni kezd. Azon- z fogva, sikerült a tüzet elolta- gy tovább terjedt volna. Azon tőzafelőli rész gyuladt ki, bizto- hogy itt gyújtogatás forog feut. nyomda. A mint értesültünk, a nyomda nem nélküli nyomda mű- rendőrségnél jelentés tételvéen és tételvé, hogy a nyomda eset- es beszűntetessék.

őles. Steinberger József ujlé- gy állítólag Sötér nevű foglal- mbert ottani eseldek, bagaméri, sán Péter és uletai illetőségű s agyonverték. A tettesek letar- vallomásaikban azt adják elő, zert verték agyon, mert az is- akarta lopni. E vallomáson az- s lenne is, mindenesetre kis mér- esítheteni vetőkét, mert a tanu- t addig verték, míg csak észre- gy csejpet sem mozog. as és kérelem. A helybeli ke- ginteztet ifjusága megalakította etet, melynek czéja, hogy ezen egy tanulóit részint tanúgyvek-

éség tehát, hogy már a törté- tőt a hagyomány korszakai már földtekén emberek, kik- vni, társadalmi körülményei, s ellettsége különbözött a mieink- gy ember, a maga lényeges tu- r, gyöngeségeiben, erényeiben és az volt a mi, mi vagyunk.

atának aranyai, izom ereje lehet- értelmisége állhatott magasabb színyvonalon, de szív, szem- yei és hibái ugyanazok voltak. kalandoznak gondolataim? nem vagyok tudós, sem szakem- gy egyszerű elbeszélő vagyok. agért sem venné magának azt a gy az emberiség fejlődésének nereszkednek értekezést írni. zérően csak az akkori időkben keltett „sensatiós bűvádi eset- egemlékezni, a mely e századnak szem 1803 vagy 1804-ben tör- ron Erdélyben.

koromban sokszor hallottam el- bb azonban egy vén kalendarium- am, a „csudálatos esetek króni- ar városa jó lakosságát ezernyel- gy négynek október havában nagy s ijedelembé ejtette nagyságos ymossy Dávid uramnak hirtelen

ssy Dávid uram gazdag nagy ur telyi kincstár alpraesidense. Kép-

kel, részint havi segélyvel ellásza. Tekintve azt, hogy iskolánk nem szellemi proletariatus, hanem közvetlenül a gyakorlati életben műkö- dő egyéneket nevelni van hivatva, így tehát növendékeit a legrövidebb uton biztos kenyér- hez juttatja; bizonyára nagy jótétemény lened, ha egyes szegény s szorgalmas fiúnak is lehe- tővé tesszük, hogy magát ezen gyakorlati pá- lyán szellemileg kiképezze a társadalom mun- kás tagja lehessen. Azon kérséssel fordulok te- hát első sorban a 12. év óta fenálló kereske- delmi tanintézetünket látogatott urakhoz, kik részben iskoláinknak köszönhetik jelenlegi tár- sadalmi állásukat; másodsorban pedig az isko- lánkat látogató ifjak szülőihez és általában a nemesszívű és áldozatkész debreczeni n. é. közönséghez, kegyeskedjenek becses adomá- nyaikkal és pártfogásukkal szerény egyesüle- rünket is támogatni. Debreczen, 1883. októ- ber hó 15-én.

* Gyászjelentés. Özvegy Both Péterné szül. Váradi Juliánna, gyermekeim: Péter, János, József és István, — nemkülönbén a boldogultnak testvérei: öz. Kopányi Mihályné szül. Both Zsuzsánna, Both Mária és öz. Da- róczy Andrásné szül. Both Juliánna, több ro- konok nevében is — fájdalmas szívvel tudat- ják a szerető jó férj, edes atya és kedves testvér néhai Both Péter mérészor mesternek, folyó évi október hó 14-én déli 12 órákor, életének 53-dik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A boldogultnak földi részei folyó évi október hó 16-án előbb kétes-utján 3446. szám alatti háznál, majd a reform. ispotályi templomban tartandó gyász- szertartás után, a várud-utczai sírkertben fog- nak örök nyugalomra letétteti. — Mely vég- tisztelettelre a boldogultnak rokonait, bará- tait és mestertársait bánatos szívvel meg- hívjuk. Debreczen, 1883. okt. 15.

* Vasut-ügy. A debreczeni-nánási vasut ügyben, holnap kezdődnek meg városunkban a tárgyalások, ezuttal a közigazgatási határjárás- ok vétetnek tárgyalás alá. A miniszteri biztos ma érkezett meg e gyűlésekre.

* A mi árvánk. Szives készséggel em- lünk szót azon árva érdekében, ki gyámjával szerkesztőségünket kereste fel azon czélból, hogy sorsát a könyörületes emberbarátok figye- mébe ajánljuk. Felszólalásunkat fényes siker koszorúzza, de az árva leány és gyámja, mind ez idáig nem jelentkeztek szerkesztőségünkben s így a jelentkező emberbarátoknak nem tud- hatunk további felvilágosítást adni.

* A debreczeni vadásztársulat tagjai ér- tesítettnek, hogy holnap reggel a nagyerdő kereszt-utjánál a hozottat 40 pár fogoly szét fog bocsátatni. Az elnökség

* Egy — a városi nagyródban alkalm- zott díjnok, tegnapelőtt, az az okt. 13-án del- ben, a városbázártól — Csathy kereskedéseig lévő járdán 23 forintot elvesztett, s egyedül csak az a reménye, hogy ha pénzt, egy tisz- ta jellemű ember találta meg, ezen közzététel után, a városi kiadó hivatalba leteszi. — Ké- retik tehát a becületes megtaláló a megkáro- sodott szegény díjnok sorsa iránti tekintetből, hogy ez összeget, tulajdonosának ily módon adja vissza, számolván annak halárára.

* Megfejtés. Lapunk szombati számában megjele: számréjtényt megfejtettek: Kiss Lenke, N. G., Zieherman Ernő

Hazánk s a külföld. — Szegedről írják szombatról: A király ő Felsege látogatása alkalmából rendezendő ünnepélyek előstéjezn vagyunk. Az egész vá- ros feszült várakozással tekint a holnapi nap- elé. A tribünökre minden jegy elkelt. A széles, hosszú Boldogasszony-sugárut, hol a menet el fog vonulni, meglepő látványt nyújt. A sűrűn levert czölöpökét zöld galyakból font guirland- dokkal kötötték össze: a ducok czimereikkel és felirásokkal vannak ellátva. Sok helyen olvash- tató a király jelmondata: Szeged szebb lesz, mint volt. Ezenkívül olvashatók ily felirások is: „Hála neked hazának“, a mi nagy derült- séget keltett. A házak ablakaiból szőnyegek csüngnek. A város tele van idegenekkel. A

zölhetni tehát a lakosság ijedelmét és meg- dőbbsését, midőn megtudta, hogy a nagysá- gos urat elfogták, kemény vasba verték, és a közönséges bűnösök börtönébe, a még máig is toronynak nevezett bástyába szállították.

Hát még mikor megtudták hogy miért fogták el? Mikor hire ment hogy, közönséges sikk- kasztásért és torvasáért zárták börtönbe azt a dugszagad uraságot, a kinek Kolozsváron sa- ját palotája volt, Doboka és Küküllőmegyek- ben pedig annyi birtoka, hogy csak jobbágyai- nak száma, meghaladta a háromszázat.

Csakhamar szájról szájra kelt, hogy a kincstáról nem kevesebb, mint kétezernyelcz- száz darab császári kir. arany hiányzik, a mely roppant pénzüsszegek nem a protokollomokban nem volt semmi nyoma, sem pedig annak hova fordításáról a presidens ur számot adni nem tudott.

Egy Steiner nevű bécsi inspektor sütötte ki a dolgot, a kit az erdélyi császári királyi kasszák megvizsgálására az udvari Cancellá- ria küldött le. Ez a szigorú uraság váratlanul érkezett Kolozsvárra, és nyomban, mely megérkezése- nek napján megtartotta a kincstári főkasszába a vizsgálatot. Az eredmény az volt, hogy kétezernyelcz- száz darab arany hiányt talált, a miről senki sem tudta, hogy hova lett.

A bécsi ur, ki rendkívüli szigorú ember volt, de különben is, mint a magyar urak ha-

vendéglők zsufolóság tömve vannak, s a ki előre nem je entette be érkezését, bajosan kap la- kást. Jókai Mór elé ma dében küldöttség ment a vasúthoz. Az érkezőkre igen meglepőleg hat a pályaház pompás díszítése, mely mesteri kézre vall. A szem gyönyörködve nézi a zöld lombok közt elhelyezett czimerek, lobogók stb. élénk színeit. A pályaház előtt félkör alakulag ducok vannak leerve, melyeken nemzeti és Szeged város színeivel ékeskedő lobogókat len- get a szel. Minden duczon két nagy fekete s- sárga lobogó van, ami a lakos- ság közt igen ros z vért szült. A pályaházról vezetó út fordulójánál a Szász Gyula mintázta Szeged városát jelképező gipsz- szobor áll, mely kezében áldólag babérkoszo- rnt tart. A Boldogasszony-sugárut végén pedig impozáns diadalív emelkedik, melynek középső hajóján arany rojtall ellátott vörös bársony kárpit csüng alá. A diadalkapu egész épület. Egy öl szélességű falat egészen galyakkal töl- töttek ki s fönt a zászók között már messziről kivehe-ő a felirás: Isten hozott! A király teg- nap — vasárnap érkezett meg. A tegnapi nap programja következő volt: Délután 1 órá- kor: A zhatóságok küldöttségeinek fogadtatása. A fogadtatás után sétakocsizás az újszegedi népkertbe. 7 és fél órákor: Az új színház meg- nyitási ünnepélye. Végül a kivilágítás megte- kiütése. Október hó 15-én a délelőtti órákban a katonai intézetek és vízműmüvek megtekinté- se. Délután 1 órákor: magán kihallgatás. Ennek befejezésével sétakocsizás a város kü- lönböző pontjaira, majd Ujszegedre a neptünet megtekintése végett. Esti 8 órákor: tűzijáték. Október hó 16-án a d. e. s. d. u. órákban kü- lönböző nyilvános intézetek megtekintése, úgy a város kül-, mint belterületén, és közben: Délután 1 órákor: a Somogyi könyvtár meg- nyitási ünnepélye: Esti 8 és fél órákor: a bál megnyitása a színházban, és este 10 órákor: elutazás az osztrák-magyar államvaspálya pá- lyaudvarából külön vonaton. A díszítéseken még éjjel is dolgoztak, a város tisztoztatják, seprik, egyszerűl ezer és ezer munkás kéz dolgozik mindenütt. A színházban este hat óra kor főpróbát tartottak, melyen Tisza Lajos kir. biztos is jelen volt. A próba igen sikerült.

* Megelő a szegény. Gaisreiter Erzsé- bet 23 éves bajorországi leány hosszabb ideig mint pénztárosné szolgált Bécsben Szabó ká- véházában. A szép leány szerelmi viszonyba lépett gazdája 18 éves fiával. Ez a szülőnek nem tetszett s a leányt elbocsátották a szol- gálatból. Május óta a leány igen szerényen él egy külvárosi házában s folytatta viszonyát az ifju Szabóval. Ennek szülei a rendőrséghez fordultak s a leány eltolonozását igyekeztek kieszaközölni, azt állítva, hogy fiok tartja el a leányt s az e czélra szükséges pénz nem igaz uton szerzi meg. A wiedenai rendőrbizottság erre maga elé idézte a leányt s felszólította, igazolja, miből él. — A leány azt felelte, hogy hazulról pénzt vár, s hogy legközelebb mint bonne fog alkalmazást nyerni. Minthogy azon- ban kitűnt, hogy ezen állásra nincs elég ké- pessége, másrészt azt, hogy hazulról pénzt fog kapni, a rendőrség elhinni nem akarta, a le- á n y t e t a r t ó z t a t t á k, hogy majdan eltolonozozzák. A börtönben a lány fogolytár- sai magavi-eletlen annyira megbotránkozott, hogy szeméremzetből szombaton a fogházban r e v o l v e r r e l a g y o n l ó t t e m a g a t s szörnyet halt Hétfőn azután megérkezett a reg várt pézseslevél, de már későn. Eg részt a rendőrség jótalan beavatkozása keltett nagy felháborodást, másrészt azon csodálkoznak, hogy ha már letartóztatták a leányt, hogyan hagyhatták nála a revolvert. Patek rendőrbiz- tost, ki ez ígyven eljárt, már áthelyezték ál- lásáról s az ügyben szigorú vizsgálatot ren- deltek el.

— Szomorú történet. A „Pozsonyvidéki Lapok“-ban olvasuk-e megható történetet: Verner Gusztáv szigorú orvos fiatal neje, Stern Róza, Sobótisztról, megmérgezte magát a názejleglen. Ugyanaz este Kuklenik József szeniczi postakézelő, egy minden tekintetben korrekt fiatal ember, főbe lötte magát. —

lálós ellensége, úgy volt ismeretes, kurta pro- cessust csinált. Azonnal elfogatta az alpraesidenset, a kit a felelőség terhelt. és daczára annak, hogy Solymossy Dávid uram egész vagyonát felaján- lotta biztosítékul, a miből pedig tiszter két ezernyelczszáz arany is meglett volna téríteth- tő, vasba verette és a toronyba szállíttatta.

A vizsgálat természetesen azonnal meg- kezdődött, de biz az nem süttött ki semmit. Csak azt constatálta, hogy a pénz eltűnt. Azt, hogy ki volt a tolvaj, bizony ki nem derítette.

Mindamellett is Solymossy uramat pörbe fogták, és daczára annak, hogy a kár rögtöni, készpénzben való megtérítését ő is, meg az erdélyi nagyságos gubernium több konsiliári- usa is felajánlották, elítelték.

Mert Steiner ur gyűlöletének ez az eset jó viz volt a malmára. Hisz ő tulajdonképen nem is akart egy- bet, mint egy sensatiós botrány pört, a mi Bécsben is nagy zajt üssön, s egy derék, ki fogástala) jellemű büszke magyar urnak a compromittálását. Tudta hogy egynek a meg- yalázása a többit is sújtani fogja.

Szász volt az érdemes atyafi, ezek pedig nemcsak most enzeszlehetetlen ellenségei nem- zetű-knek, hanem azok voltak mindig, a mi- óta hazánkba ingyen földre betelepítettük őket . . .

(Vége köv.)

M o n d j á k, hogy Stern Róza egy k e r e s z t e n y i a t t a l e m b e r t s z e r e t e t t, d e n e m a d t a h o z z á f i a t; m o n d j á k, h o g y K u k l e n i k e g y z s i d ó l e á n y t s z e r e t e t t, d e n e m a d t a k e r e s z t e n y h e z a z o r t h o d o x a p a.

— Holta után kálvinista. Török Pál szu- perintendensről beszélük kun-szent miklósi pap korából a következő adomát: Egyszer meghalt ott egy katolikus szegény ember, a kit az odaváló zsigori és kötekedő plébános nem akart beszélni, míg a család össze nem hozza neki a stólat. De a stólat nem bírták összehozni. Tehát meg egyszer elmentek kö- nyörögni a plébánoshoz, a ki épen mérges lévén, kikérgette a szobájából. Erre a mel- tatlanokodó család Törökhöz fordult, hogy szenteje be és temesse el. Török nem kérte magát sokáig, eltemette a katolikus halottat s egész életében emlegette kedélyes társasá- gban, hogy egy embert a holta után tett kál- vinistává.

— A Luther-ünnepélyek Erdélyben. A Luther-ünnepélyek előkészületei Erdélyben mind nagyobb mérvet öltének. A reformátor születésnapjának 400-ik évfordulóját Segesvárt e hó 27-én ülik meg. Szászvároson nov. 4-én, Beszterczen, hol azt a fótanoda rendezi kiváló fényvel, nov. 3-án. Az ünnepélyességek köz- pontja Nagyszében lesz. A Barcaságban min- den ág. ev. egyházközség nagyban készü- lödik.

— Halálozások. Rudnyánszky Béla nyu- galmazott kir. ítélőtáblai bíró, hat évig tartó súlyos szenvedés után, mel et az elmebetegék gyógyintézetében szenvedett át, meghalt. Ő a bírói kar kiválóbbjai közé tartozott.

Muzsák. — A nemzeti színházban szombaton este két premiere volt. Az egyik ifj. A b r á n y i Kornel „Csalhatatlan“-ja, nagy sikerrel adatott elő s utána francia vígjátékot mutattak be, Charles de Courcy „Örökké“ című egy fel- vonásos színművet.

— Jókainé jubileuma. A nemzeti színház igazgatósága Jókainé jubileumának megülesét, az ünnepelt művésznővel egyetértve, november második felére halasztá. A nemzeti színház tagjai, Ujházy elnökele alatt, bizottságot alk- ottak, mely megállapítja a nemzeti színház tagjainak az ünnepélyben való részvételét. A jubileumban az írók és művészek társasága is részt vesz.

— Pálmái Ilkától a „B. Hirlap“ „Szeged ünnepe“ című költeményt közöl, mely így hangzik:

„Délihábas rónán
A fódros Tiszánál,
Hazánk színe, lelke:
Megifjult Szeged áll.
Sötét fájdalomra
Fényes honserzetet
Boraszágok részvéte
Hozott enyhületet.
Föltámadt, él újra!
Barna gyros képe,
Ragyog az örömtől,
Király a vendége.
Hol népdala terem
Régtil a nemzetnek,
Uj temploma nyílt
A színművészetnek.
S mely népdal itt eredt,
S hangzik szerte-széjjel,
Azt dalogatom én
Aranyos kedélyvel.“

— A. Magy. orsz. és a Nagyv. pályázata. Következ felhívást vettünk: A lapunk által hirdetett beszélypályázat ügyében Bartók La- jos, Dalmady Győző és P. Szathmáry Károly, urak, mint főlkért bírálok, külön külön bete- resztvén a bírálói működésük eredményéről szóló jelentést, egyhangulag a 28-ik számú, „Egy végzetes megbízás“ című pályaműnek javasolják kiadni a kitűzött jutalmat, mint olyan, mely a pályaművek sorából úgy ügyesen gigondolt mese és elethű jellemzés, mint érdekelt keltő előadás által egyaránt ki- magaslík. E szerint a Légrády testvérek által jutalom gyanánt följárlt 15 aranyat a 28-ik számú „Distant mores a carmine nostro“ jel- gével ellátott „Egy végzetes megbízás“ című elbeszélés szerzője nyerte el. A jelíges levél felbontása után kitűnt, hogy a pályadíjnyertes mű-szerzője: D o n á t h Bernát, Érsekújvárott, a ki a jutalmat a Légrády-testvérek kiadóhi- vatalában, (Budapest, nádor-utca 7. szám) iga- zolás mellett átveheti. Midőn részünkről meg örömlünk fejjezzük ki a fölött, hogy pályáza- tunk nem maradt meddő, e helyen is őszinte köszönetet mondunk a bírálóknak fáradságos munkájukért. A „Magyarország és a Nagyvi- lág“ szerkesztősége.

A közönség köréből.* T. szerk. ur! A színház bizonyos megnevezetlen helyiségeiben képzeltelen rohadás uralkodik, mivel ott a vízvezeték nincs használható állapotban. Egy kis utánjárást kérünk! Debreczen, 1883. okt. 14. Tisztelettel Többen.

* Ezen rovartért, melyben közérdekű felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóhatósá- ggal szemben vállal felelőséget. Szerk.

— Színház. Ma okt. 15 én hétfőn adatik „A proletárok“ dráma. Holnap, kedden: „Fur- csa háború“ operetta.

Naptár. Vasárnap, okt. 14. — Kalisz, Nap kel 6. ó. 18 p. reggel, nyugszik 5 ó. 12 p. délután.

Szerkesztői posta „Debreceni bíró lánya“. Legközelebb hozzuk. Edith k. a.-nak helyben. Nekünk sincs kifogá- sunk az ellen, hogy irodalommal foglalkozó fiatal izra- elita urak — felhasználván a felekezeti ösztörrészt la- torjáját — előbb lesznek híressé és előbb nevezetük magukat „tehetséges“, előnyösen ismert: és „szép te- metségű“ fiatal írónak: felekezeti színezteti lapjaikban és Nyiregyháza szerkesztőségük alapján. De — az ön helyes ítéletét magunkéva téve — tilt a k o z - n u n k k e l l a z e l l e n, h o g y (a m i n t e g y i r - színezteti éleclapban komolyan hirdetik), hogy itt De- b r e c z e n e n, bármely szellemi versenyben „pálya- bíráként“ szerepelhete az ott megnevezett két fiatal ur, „kik lehetnek igen nagy lángelmék s e mellett te- livér gentleman-e, e pályájuknak meg legelején állanak s a mi szellemileg annyira önálló és előkelő intelligen- ciáink körében egyelőre még nem vezérkednek. Ennyit az igazság érdekében.

TÁVIRATOK. (A „Debreczen“ saját tudósítójától.) A király Szegeden. Szeged, okt. 15. (A „Debreczen“ tudósítójának távirata. Erk. d. u. 2 ó.) A király ő felsége tegnap délelőtt 11 órákor T i s z a Kálmán miniszterelnök, O r c z y Béla miniszter, T i s z a a Lajos kir. biztos, M o n d e l szárnyegéd ki- séretében megérkezett. Roppant tömeg leirhatlan lelkesedéssel fogadta. Ő felségét a gyönyörűen díszített indóházban az összes küldöttségek díszmagyarban várták. Szeged városa nevében P á l f y Ferenc polgármester mondott üdvözlő beszédet, mire a király meleg szava- ban köszönte meg a fogadtatást. Az üdvözlöt után a király, Tisza miniszter- elnökkel balján az udvari kocsiha ált s megkezdődött a nagyszerű bevonulás. A bevonulási vonal mentén óriási köz- önség sorfala zajos éljenekkel fogadta. A városháza elé érve, a király felvilá- gosításokat adott magának a rekonstru- czióról, ezután a városháza tornyáment, s megtekinté a várost. A küldöttségek fogadása fél egykor kezdődött. A király a vezetők beszédeire melegen válaszolt, fogadás után a permetező eső daczára a kir. biztos kíséretében Uj-Szegedre hajtattott nyitott kocsin az új hid meg- szemlélésére.

Szeged, okt. 15. (A „Debreczen“ tud. távirata Erk. d. u. 2 ó. 50 p.) Este fél hatkor udvari ebéd, utána cerele volt. Ebéd után a király a szin- házba hajtattott az ünnepélyes megnyi- tására. A színház nagyszerűen volt kivi- lágítva s a közönség lelkesülten éljenzé a királyt. A város ünnepi díszben. Laxenburg, okt. 15. (A „Debreczen“ tud. távirata.) S t e f á n i a a trónörökös kíséretében tegnap először elhagyta lak- osztályát s a várak kápolnájában az isteni tiszteleten megjelent. Szeged, okt. 15. A „Debreczen“ tud. távirata. Erk. délután 4 óra) A király ma délelőtt fél 9-kor Tisza, Orczy mi- niszterek, Mondel stb. kíséretében meg- tekinté a csendőrségi, közhadseregbeli honvédségi laktanyákat, honvédtiszti pa- villont, fogadalmi kápolnát. Azonnal Tápé községbe hajtattott.

Felölös szerkesztő: GÁSPÁR IMRE. Kiadó KUTASI IMRE.

A hit jutalma. „Budapest. Tekintetes ur! Körülbelül egy hónapja, hogy megkezdtem a Brandt-féle svájci labdacsoq használatát, azon hitben, hogy végre föltaláltam az engemet gyötörő szek- rekdedések arcanumát. E hitemet a legfénye- sebb eredmény igazolta is, mert azok haszná- lata egészségemet helyreállította. Nem mellöz- hetem, hogy önnek e szeréert legmélyebb há- lámat ki ne fejezzem. Tiszteletje: Potteri J. nyugalmazott honvédezered, Nemzeti szálloda. (Brandt Richard gyógyszerész urnak Zürichben. Svájc.)“

A Brandt R.-féle svájci labdacsoq, mivel a vért tisztítják, a legtöbb krónikus betegsé- gen a legjobb sikerrel használhatók. E mindnyájunk által nagyrabecsült szert illetőleg szükséges arra ügyelnünk, hogy haszná- latalra a valódi labdacsoqat szerezzük meg. Mindez doboz czimlapján kell, hogy Brandt Richárd névalírása, s a svájci fehér kezeszt vörös mezőben meglegyen.

Egy doboz ára a gyógyszerárakban 70 krajczár.

Arverési hirdetés. A néhai Lugosi József és neje ha- gyatékhöz tartozó háziutorok, ruhane- műiek, konyhai eszközök- és egyéb in- góságok, a tekintetes árvaszék határo- zata folytán, s egyik tagjának közbe- jötte mellett, folyó október hó 18-dik napjának reggeli 9 órájától kezdve, a burgondia-utczai 36-ik számú háznál, azonnali készpénz-fizetés mellett árveré- sen elfognak adatni. Debreczen, 1882. okt. 12-én. Szilágyi Károly, mint a kiskoru örökös gyámja.

